

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra ekonomiky

Teze diplomové práce

**Sledování nákladů a zdrojů financování
ve vybraném školském zařízení**

Petra Šádková

© 2016 ČZU v Praze

Souhrn

Diplomová práce analyzuje hospodaření vybrané střední školy, školské příspěvkové organizace zřízené a financované územně samosprávným celkem, Střední školy technické a řemeslné, Nový Bydžov, Dr. M. Tyrše 112.

Teoretická část se zaměřuje na popis vícezdrojového financování regionálního školství. Formou metody rešerše odborné literatury a platné legislativy přibližuje systém hlavní a doplňkové činnosti, fondové hospodaření škol a možnosti dalších zdrojů financování těchto organizací.

V praktické části je nejdříve charakterizována vybraná střední škola a poté je pomocí trendové analýzy, kalkulace nákladů, diferencí a průměrů provedena analýza hospodaření střední školy v období 2009 – 2013. Součástí analýzy je rozbor výsledků hospodaření v rámci hlavní a doplňkové činnosti a v neposlední řadě i rozbor vývoje počtu žáků a vyčíslení dopadu normativního systému přidělování finančních prostředků dle počtu žáků na zaměstnanost a úroveň odměňování ve vybraném školském zařízení.

V závěru práce jsou popsána doporučení pro zlepšení hospodaření, která by mohla přispět k dalšímu rozvoji organizace.

Klíčová slova:

Financování, školství, střední škola, státní rozpočet, dotace, fondy, příspěvková organizace

Cílem práce je analýza nákladů a zdrojů financování v konkrétním školském zařízení.

Naplnění cíle bude zajištěno analýzou problematiky vícezdrojového financování školství, rozbořem způsobů získávání těchto zdrojů a rozbořem možností jejich následného využití.

Srovnávány a hodnoceny budou náklady a výnosy hlavní i doplňkové činnosti a další ekonomické ukazatele. Výsledky v jednotlivých letech budou srovnány a vzájemně vyhodnoceny. Porovnány budou i jednotlivé hospodářské výsledky s uvedením možností získávání dalších finančních prostředků a návrhy na zlepšení hospodaření organizace.

Analyzovány jsou náklady a zdroje financování příspěvkové organizace zřízené územně samosprávným celkem, Královéhradeckým krajem, a to **Střední školy technické a řemeslné, Nový Bydžov, Dr. M. Tyrše 112.**

Metodika práce

Při zpracování teoretické části diplomové práce byla využita odborná literatura zabývající se problematikou školství a jeho financováním, příslušná legislativa a internetové zdroje uvedené v závěru práce. Základní charakteristika vybraného školského zařízení bude popsána z interních materiálů zvolené školy, výročních zpráv a webových stránek školy.

V praktické části diplomové práce bude proveden rozbor hospodaření Střední školy technické a řemeslné, Nový Bydžov, Dr. M. Tyrše 112, včetně **vyhodnocení vývoje počtu pedagogických a nepedagogických pracovníků a počtu žáků školy**, které mají přímý vliv na množství přidělovaných finančních prostředků sledované organizaci. **Vyhodnocení dat proběhne pomocí diferencí a průměrů. Ke zhodnocení vývoje v průběhu sledovaného období let 2009 - 2013 budou použity metody analýzy časových řad.** Analýza hospodaření bude vycházet z interních materiálů školy, především z výročních zpráv školy, účetních a statistických výkazů souvisejících se sledovaným obdobím.

Diskuse - zhodnocení hospodaření školy a návrh doporučení

Současné školství je z ekonomického hlediska velmi složitým systémem, závislým na participaci různých zdrojů financování. Základní funkčnost nelze zajistit bez finančních intervencí z veřejných zdrojů (MŠMT, zřizovatelé škol – obce, kraje), ale současně se školství neobejde bez zdrojů vedlejších a příjmů z vlastních činností jednotlivých škol. Rozvoj doplňkových činností škol často přivádí školy až k zákonné registraci plátců DPH a tudíž nutnosti seznámit se s dalšími právními předpisy a aplikovat další ze složitých ekonomických účetních operací – uplatňování koeficientu DPH, třídění nákladů na zdanitelná a osvobozená plnění. Je nutné se zamyslet, zda-li právě tento neustálý tlak na získávání vlastních zdrojů nezpůsobuje potlačování přístupu ke školství, jako ke službě pro občana v oblasti výchovy a vzdělávání.

Provedená analýza prokázala dopad snižování počtu žáků na zaměstnanost v organizaci. V průběhu pěti sledovaných let se snížil počet žáků o 70 a zároveň poklesl i přepočtený počet zaměstnanců v hlavní činnosti o 15,2. **Normativní způsob přidělování finančních prostředků na žáka způsobily zároveň i pokles poskytovaných mzdových prostředků.** Trend snižování počtu žáků na středních školách by se měl dle statistik v nejbližším období zastavit.

Dle ministryně školství Kateřiny Valachové bylo v roce 2015/2016 v počtu 15-ti letých dosaženo minima, a tak snad již skončí propad v počtech žáků, přicházejících do

středních škol. Postupným průchodem předchozích ročníků se stále nižšími počty žáků středními školami se situace ve středním školství výrazně zkomplikovala a všichni se stěžují na nedostatek žáků a malou naplněnost škol.¹

Tuto skutečnost bude potřeba podpořit kvalitním **marketingovým plánem školy pro nábor nových žáků**, který by respektoval budoucí vývoj pracovního trhu a regionální specifika. Důležitým faktorem pro kvalitní nábor žáků je i skladba oborového portfolia školy a flexibilita při jeho dalším rozšiřování nebo změnách.

S nástupem většího počtu žáků se dá předpokládat stabilizace v problematice nedostatku žáků a naplněnosti škol, ale zároveň automaticky lze očekávat potřebu nárůstu dotací a potřebu zvyšování počtu pedagogů. Na středních školách se navíc již dnes stává **akutním problémem nedostatek učitelů odborných předmětů**. Ministryně chce zajistit, aby středním školám nechyběli lidé na výuku odborných předmětů. „Chtěla bych učinit legislativní změny, abychom zlepšili podmínky a počet učitelů odborných předmětů na středních odborných školách,“ uvedla.²

Ze zkušeností lze konstatovat, že velkým problémem je vůbec získání odborníka na výuku odborných předmětů právě z důvodu nemožnosti konkurovat finančnímu ohodnocení nabízenému výrobními firmami. Důležitým faktorem je zde i specifický požadavek na kvalifikaci, kdy učitel odborných předmětů přicházející do školy z výrobního podniku, třeba i s dlouholetou praxí musí mít i pedagogické vzdělání.

Problémem u takových typů škol jako je Střední škola technická a řemeslná, Nový Bydžov, Dr. M. Tyrše 112 je i rozsáhlost spravovaného majetku a tím spojené zvýšené náklady na jeho údržbu a obnovu. Při stagnaci provozních prostředků poskytnutých zřizovatelem, lze další rozvoj školy zabezpečit jen velice těžce. Proto bude **nutné** i nadále vyvíjet maximální snahu při **získávání dotací ze strukturálních fondů Evropské unie**. Pro období 2014-2020 je připraven Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání, v oblasti stavebních investic bych doporučovala neopomenout ani Integrovaný regionální operační program. Zároveň by určitě měla škola vyvíjet tlak na zřizovatele v rámci dohodovacích řízení na poskytnutí odpovídajícího provozního příspěvku tak, aby škola po provozní stránce nestagnovala, ale

¹ Informační system ISA+. [online]. 2016 [citace 2016-03-21]. Dostupné z www: <http://www.infoabsolvent.cz/Temata/ClanekAbsolventi/0-0-01>

² BLESK.cz. [online]. 2016 [citace 2016-03-21]. Dostupné z WWW: <http://www.blesk.cz/clanek/zpravy-live-ekonomika/359457/valachova-planuje-zmeny-na-podporu-ucitelu-odbornych-predmetu.html>

docházelo k jejímu postupnému rozvoji pro vytvoření příjemného a podnětného prostředí pro žáky i zaměstnance školy.

Rezervy lze hledat i v **centrálně zadaných zakázkách**, hlavně v oblasti dodavatelů energií nebo telekomunikací.

Zajištění dostatečného množství finančních prostředků v oblasti školství by jistě mělo být prioritou každé společnosti, neboť vzdělání je tím, co může významně podpořit ekonomický rozvoj země. S dostatkem finančních prostředků je možné zajistit plnohodnotnou výuku pro žáky a studenty a samozřejmě také kvalitní pedagogy, kteří mají na úroveň vyučování zásadní vliv.

Seznam použitých zdrojů

Seznam literatury

HINDLS, R., KAŇOKOVÁ, J., NOVÁK, I., *Metody statistické analýzy pro ekonomy*, Management Press, 1997. 249 s. ISBN 80-85943-44-1

OCHRANA, František, PAVEL, Jan, VÍTEK, Leoš a kol. *Veřejný sektor a veřejné finance*. 1.vyd., Praha 2010: Graea Publishing, a.s., 2010. 261 s. ISBN 978-80-247-3228-2

PEKOVÁ, J., PILNÝ, J., JETMAR, M. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*, 2.vyd., ASPI s.s., 2005. 556 s. ISBN 80-7357-052-1

PEKOVÁ, J., PILNÝ, J., JETMAR, M. *Veřejný sektor – řízení a financování*, 1.vyd., Praha: Wolters Kluwer ČR, 2012. 485 s. ISBN 978-80-7357-936-4

PONCAROVÁ, A., *Účetnictví školy*, 1.vyd. Kunovice:Evropský polytechnický institut, 2010. 159 s. ISBN 978-80-7314-196-7

RUČKOVÁ, P., *Finanční analýza*, 4.vyd., GRADA Publishing, a.s., 2011. 143 s. ISBN 978-80-247-3916-8

STIGLITZ, Joseph, E. *Ekonomie veřejného sektoru*. 1.vyd., Grada Publishing, spol. s r.o., 1997. 664 s. ISBN 80-7169-454-1

VOLTNEROVÁ MODEROVÁ, K., TÉGL, P.. *Vztahy mezi zřizovatelem a příspěvkovou organizací ÚSC*, 2.vyd., ANAG, 2011. 191 s. ISBN 978-80-7263-664-8